

ØRARAMPEN BARNEHAGE

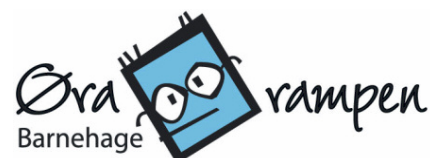
ÅRSPLAN
progresjonsplan
og kalender
2020-2021

post@orarampen.no

www.orarampen.no

769 40400

INNLEDNING	3
OM BARNEHAGEN.....	3
KONTAKT.....	3
BARNEHAGENS MÅL OG SATSINGER	4
HOVEDSATINGSOMRÅDE: NATUR, FRILUFTSLIV, KROPP, BEVEGELSE, MAT OG HELSE.....	4
FRILUFTSLIV- OG HELSEFREMMEDE BARNEHAGE	5
KOMMUNENS SATSINGER FOR BARNEHAGENE	6
PROSJEKT FOR DETTE BARNEHAGEÅRET: KROPP, BEVEGELSE, MAT OG HELSE.....	7
MÅL FRA LOV OM BARNEHAGEN OG RAMMEPLAN	7
KALENDER – viktige datoer for barnehageåret 2020/2021	15
SAMARBEIDSPARTNERE	16
OM ÅRSPLAN.....	17
HVORDAN HAR VI JOBBET MED ÅRSPLAN OG REVIDERT DEN.....	17
PROGRESJONSPLAN	18

INNLEDNING

Barnehagen drives etter lov om barnehager med forskrifter. Årsplanen med progresjonsplan gir informasjon om de overordnede målene i barnehageloven og barnehagens tiltak for å nå disse.

Ansatte i barnehagen skal benytte årsplanen med progresjonsplanen som et arbeidsdokument. Barnehagen utarbeider detaljerte planer som beskriver hvordan barnehagen konkret arbeider med tiltakene som er fastsatt i årsplanen.

Foreldre skal gjennom planene få et godt innblikk i barnehagens arbeid, og se en klar sammenheng mellom de konkrete aktivitetene i barnehagen og de overordnede målene.

Barnehagens styrer har det faglige ansvaret for utarbeidelse av årsplan med progresjonsplan i samarbeid med ansatte og foreldre.

Barnehagens årsplan med progresjonsplan, fastsettes av barnehagens samarbeidsutvalg.

OM BARNEHAGEN

Ørarampen er en privat barnehage som startet opp høsten 2011. Barnehagen eies av Ørarampen barnehage AS og eierne bak selskapet er Per Øyvind Mohus, Bengt Peder Berntsen og Eva Vassdal Sørensen.

Høsten 2013 kjøpte og overtok Ørarampen barnehage AS, tidligere Fagernes skole fra Narvik kommune. Narvik Montessoriskole har siden da vært etablert i bygget og leier i dag lokaler hos Beisfjordveien 39 A/S. Barnehagen har bygget om deler av skolen slik at de er tilpasset vår drift og bruk.

Barnehagen har et nært samarbeid med skolen. Vi bruker en del felles arealer både inne og ute, for eksempel skøytebanen, fotballbanen, lekeplass og gymsal. Barnehagen har også kjøpt et naust som vi bruker sammen med skolen.

Noen av våre hovedtrekk:

- Hovedsatsingsområde: Natur, friluftsliv, kropp, bevegelse, mat og helse
- Helsefremmende barnehage
- Trafikksikker barnehage
- Prosjekt høst 2020 og vår 2021: Kropp, bevegelse og helse

KONTAKT

Hoved nummer: 769 40400

Frøet: 915 56 488

Kongla: 911 68 877

Bjørka: 911 60 311

Kontor/Eva: 769 40400/99045504

Mailadresser:

post@orarampen.no (daglig leder)

eva@orarampen.no (daglig leder)

froet@orarampen.no

kongla@orarampen.no

bjorka@orarampen.no

styrer@orarampen.no

Hjemmeside:

www.orarampen.no

AVDELINGENE:

FRØET:

9 barn i alderen 0-2

Christina Amundsen, pedagogisk leder

Elisabeth S. Søråas, barne- og ungdomsarbeider

Guro Hasselberg, barne- og ungdomsarbeider

KONGLA:

11 barn i alderen 2-3 år

Gunn Inger Romsloe, pedagogisk leder

Kamilla Ærø, barne- og ungdomsarbeider

Nanette Dragly, assistent

BJØRKA:

19 barn i alderen 4-6 år

Monika Givær Amundsen, pedagogisk leder

Therese Grimstad, Førskolelærer

Christoffer Bernhofsens, assistent

Linn Dahl Hanssen, ressurs 80%

Daglig leder:

Eva Vassdal Sørensen

HOVEDSATSINGSOMRÅDE: NATUR, FRILUFTSLIV, KROPP, BEVEGELSE, MAT OG HELSE

Siden oppstarten i 2011 har vi vært bestemt på at vår barnehage skal ha et sterkt fokus på natur og på å gi barna positive opplevelser til friluftsliv og det å være ute året rundt. Vi har jobbet mye med holdninger til det å se muligheter og ikke begrensninger i forhold til det å være ute med barna uansett årstid.

Vi er kommet dit nå at vi trygt kan si at dette har blitt implementert i hvordan vi jobber, hvordan vi planlegger og driver vår pedagogiske virksomhet.

MÅL:

- Vi skal tilrettelegge for at barna får et mangfold av naturopplevelser
- Bli glad i naturen. Barnehagen skal bidra til at barna får et positivt syn og forhold til naturen og det å være ute – året rundt
- Naturen skal være vår lekeplass og en av våre viktigste læringsarenaer.
- At alle barn skal oppleve mestring, og ha glede av å være i allsidig fysisk aktivitet
- Vi skal fremme et sunt og variert kosthold i barnehagen

Våre tiltak for å oppnå dette i år:

- I 2018 ble vi godkjent som en Helsefremmende barnehage. Kriteriene for dette kan dere lese mer om på vår hjemmeside – www.orarampen.no
- Vi har et samarbeid med Midtre Hålogaland Friluftsråd, kommunens helsestasjon og fysioterapitjeneste
- Vi bruker våre turområder året rundt, Turbeskrivelser ligger på www.orarampen.no
- Vi skal være ute i all slags vær, så lenge det er forsvarlig.
- Vi vil ta med pedagogikken ut i naturen
- Legge til rette for allsidig fysisk aktivitet, slik at barna opplever spenning, mestring, lek og læring.
- Aktive voksne som er gode rollemodeller i barnehagehverdagen. Voksne som ser muligheter og ikke begrensninger.
- Personalet skal ha et bevisst forhold til maten som tilbys i barnehagen. Kostholdet skal være sunt, og personalet skal ha kunnskap om helsefremmende kost.
- Barna skal få være med på å lage mat ute. Over åpen ild eller på bålpanne.
- Skape hverdagsmagi med naturen som lek- og læringsarena.
- Barna skal få medvirke i mat- og måltidsaktiviteter slik at de skal motiveres til å spise sunn mat, og få grunnleggende forståelse for hvordan sunn mat kan bidra til god helse.
- Vi skal gi barna innsikt i matens opprinnelse, produksjon av matvaren og veien fra mat til måltid.
- Vårt Samarbeidsutvalg har besluttet at det fra høsten 2019 ikke skal serveres kaker og andre søtsaker til bursdagsfeiringen.

FRILUFTSLIV- OG HELSEFREMMENDE BARNEHAGE

Grunnprinsippene i helsefremmende barnehager er:

- Å bidra til at måltidene er helsefremmende og at barna får gode matvaner
- Ha fokus på god hygiene.
- voksen som er rollemodell, veileder og inspirerer
- Alle barn skal være fysisk aktiv både ute og inne, samt få naturopplevelser.
- Vektlegge barns medvirkning.

MÅL: Vi jobber med å tilpasse oss Natur- og friluftsliv ved:

- Vi har et samarbeid med Midtre Hålogaland Friluftsråd
- Vi har personalet på kurs for å lære tilberedning av mat i friluft.
- Måltidene skal være en pedagogisk arena hvor barna skal delta.
- Vårt fysiske miljø skal tilpasses barna, og være tilrettelagt med utgangspunkt i at barna lærer ved å gjøre ting selv, begi seg ut på nye utfordringer.
- Vi har kjøpt inn og laget en hel del utstyr til bruk på turer i skog og mark, som hengekøyer, tau for å lage taubaner mm.
- Vi skal være bevist å benytte våre nærområder for motoriske utfordringer, samt lek- og læring i naturen

Her under har vi oppsummert noen "stikkord" om hva friluftsliv- og helsefremmende barnehage bygger på: Vi skal legge til rette for en bærekraftig livsstil

KOMMUNENS SATSINGER FOR BARNEHAGENE

Alle barnehagene i Narvik kommune, både private og kommunale, har noen felles satsningsområder:

- Utelek og friluftsliv
- Språk og kommunikasjon
- Sosial kompetanse

Utover det har hver enkelt barnehage egne interessefelt og satsningsområder som for eksempel musikk, drama, forming m.m.

Humor i hverdagen er sentralt i alle barnehager.

Kommunen har et spesialpedagogisk team som brukes aktivt som veiledere til alle barnehager, spesielt i forhold til språk og kommunikasjon.

Barnehagens tiltak for å ivareta kommunens felles satsningsområder:

- Kompetente voksne.
- Kommunen har blant annet som mål at flest mulig skal ta fagbrev: Av våre ansatte har tre tatt fagbrev i barne- og ungdomsarbeid.
- Alle våre 3 pedagogiske ledere har godkjent utdanning
- Vi har en ekstra barnehagelærer
- Styrer/daglig leder har barnehagelærerutdanning med tilleggsutdanning innenfor ledelse og utvikling.
- I samarbeid med kommunen har vi mulighet til å delta på bla kurs, videokonferanser og nettverksgrupper.
- Vi får jevnlig tilbud om ulike typer kurs blant annet gjennom Narvik kommune, PBL som webinar, og vi som barnehager kan også melde inn ønsker og behov for kurs/konferanser.
- Vi skal hele tiden strebe etter at personalet skal kunne tilegne seg ny kunnskap, gjøre nye refleksjoner og friske opp gammel kunnskap.
- Vi bruker aktivt vårt nærmiljø og de mulighetene som er tilgjengelig for å gi erfaringer.
- Vi bruker all slags vær til vår fordel i variert lek på uteområdet.
- Til språkstimulering bruker vi blant annet snakkepakken og språksprell.
- Vi jobber ofte i mindre grupper med utgangspunkt i barnas alder og ståsted. I gruppene samarbeider vi og hjelper hverandre.
- Vi jobber for at alle barna skal bli sett og skal få være med i leken. Alle skal få knytte vennskap og være en del av gruppen.

PROSJEKT FOR DETTE BARNEHAGEÅRET: KROPP, BEVEGELSE, MAT OG HELSE

For de neste to barnehageårene har vi valgt å fordype oss i fagområdet "Kropp, bevegelse, mat og helse"

MÅL: Barna skal få oppleve bevegelsesglede, matglede og matkultur, mentalt og sosialt velvære og fysisk- og psykisk helse

- Vi skal ta barna med på turer med et mål for øyet. Barna skal få mulighet til å sanse, oppleve, leke, lære og skape med kroppen som utgangspunkt
- Legge vekt på lek- og læring ute i naturen.
- Gjennom medvirkning i mat- og måltidsaktiviteter skal barna motiveres til å spise sunn mat og få grunnleggende forståelse for hvordan sunn mat kan bidra til god helse.
- Barna skal få mulighet til å bli kjent med egen kropp, ulikheter i væremåter, handlinger og følelser

Våre tiltak for å oppnå dette i år:

- Barnehagepersonalet skal være aktive og tilstedeværende, støtte og utfordre barna til variert kroppslig lek og anerkjenne barnets mestring.
- Vi skal bruke ulike ord, begreper og konkrete som stimulerer til språklig utvikling hos barnet
- Vi skal legge vekt på lek og læring ute i naturen.
- Vi skal bidra til at barna kan tilegne seg gode vaner, holdninger og kunnskaper om kost, hygiene, aktivitet og hvile.
- Vi vektlegger tid til samtaler med barna, og barna seg i mellom
- Vi vil lære barna om årstidene ute i naturen, hvordan velge klær i forhold til vær, hvordan være miljøbevisst, forsiktighet med naturen og naturens nedbryting av miljøgifter.
- Vi skal ha fokus på egen kropp ved å ha samtaler om kroppens funksjoner, hva som er viktig for å bevare en god helse. Snakke om hva som er greit og ikke greit i forhold til egen kropp.

MÅL FRA LOV OM BARNEHAGEN OG RAMMEPLAN

BARNEHAGEN SKAL IVARETA BARNAS BEHOV FOR OMSORG

MÅL: Barna skal kjenne seg sett og anerkjent hver dag.

- Omsorg er en forutsetning for barnas trygghet og trivsel, og for utvikling av empati og nestekjærlighet.
- Barnehagen skal gi barna mulighet til å utvikle tillit til seg selv og andre.
- I barnehagen skal alle barna oppleve å bli sett, forstått, respektert og få den hjelp og støtte de har behov for.
- Barnehagen skal aktivt legge til rette for omsorgsfulle relasjoner mellom barna og personalet og mellom barna, som grunnlag for trivsel, glede og mestring.
- Personalet skal arbeide for et miljø som ikke bare gjør barna til mottakere av omsorg, men også verdsetter barnas egne omsorgshandlinger.

Våre tiltak for å oppnå dette i år:

- I samlingsstunder får barna anledning og blir oppmuntret til å fortelle om egne tanker, følelser og opplevelser.
- Vi jobber ofte i mindre grupper. Det gir mer tid til det enkelte barnet, og mer tid til omsorg og nærhet. Barnas samarbeid og samspill seg i mellom blir ofte bedre og tettere i små grupper.
- Alle barna skal bli godt mottatt når de kommer i barnehagen – alle skal føle seg velkommen og de skal oppleve å bli sett. Vi vektlegger at barna skal bli levert inn på avdelingen, slik at de møter en voksen fra barnehagen.
- Det er viktig at foresatte og personal møtes både ved levering og henting. Dette blant annet for å kunne utveksle nødvendig informasjon som er til barnets beste. Det har også med sikkerhet å gjøre.
- Når et barn begynner i barnehagen skal det bli tildelt en fast kontaktperson den første tiden.
- Vi skal arbeide aktiv med temaer som følelser og vennskap. I dette arbeidet skal vi støtte barna i å lære seg å sette ord på egne følelser, og til å ha tillitt til hverandre og seg selv.

BARNEHAGEN SKAL IVARETA BARNAS BEHOV FOR LEK

MÅL: I Ørarampen barnehage skal barna oppleve fellesskap i lek

- Barnehagen skal gi gode vilkår for lek, vennskap og barnas egen kultur.
 - Leken skal være en arena for barnas utvikling og læring, og for sosial og språklig samhandling.
 - Barnehagen skal inspirere til og gi rom for ulike typer lek både ute og inne.
 - Barnehagen skal bidra til at alle barna kan oppleve glede, humor, spenning og engasjement gjennom lek – alene og sammen med andre.
-
- I Ørarampen skal det være tid og rom nok til den gode, frie leken.
 - Barna skal få uttrykke seg på mange måter i lek, og leken har en selvskreven og viktig plass i barnehagen vår.
 - Vi skal legge til rette for og inspirere til allsidig lek ved å organisere rom, tid og materiale.
 - Vi skal veilede barna dersom leken tar "uheldig vending" og skaper negative samspillsmønstre
 - På barnas premisser kan de voksne delta i leken, men da også være bevisst på og vurdere sin egen rolle og deltagelse i lek
 - Vi skal observere, analysere og støtte barnas lek

BARNEHAGEN SKAL FREMME DANNING

MÅL: Barna i Ørarampen barnehage gir uttrykk for egne følelser. De utforsker og gjør egne erfaringer

- Barnehagen skal støtte barna i å forholde seg prøvende og nysgjerrige til omverdenen og bidra til å legge grunnlag for modig, selvstendig og ansvarlig deltagelse i demokratiske fellesskap.
- Barnehagen skal fremme samhold og solidaritet samtidig som individuelle uttrykk og handlinger skal verdsettes og følges opp
- Barnehagen skal bidra til at barna kan forstå felles verdier og normer som er viktige for fellesskapet
- Barnehagen skal bidra til å fremme barnas tilhørighet til samfunnet, natur og kultur

• I barnehagen skal barna få delta i beslutningsprosesser og utvikling av felles innhold • Barna skal støttes i å uttrykke synspunkter og skape mening i den verden de er en del av • Gjennom samspill, dialog, lek og utforskning skal barnehagen bidra til at barna utvikler kritisk tenking, etisk vurderingsevne, evne til å yte motstand og handlingskompetanse, slik at de kan bidra til endringer
• Ørarampen barnehage har deltatt i et prosjekt i regi av RKK og Nordland fylkeskommune. Prosjektet omhandler kompetanse for mangfold. Vi har fokus på at barna skal forstå og respektere egen og andres kultur, religion og livssyn. • Vi har samtaler med barna hvor det vektlegges det å reflektere over egne handlinger. • Vi skal veilede barna slik at de etterhvert lærer seg å selv kunne håndtere og takle utfordringer som de møter, uten inngripen av de voksne. • Ved å være gode rollemodeller, legge til rette for gode samtaler og fokusere på positivt samspill, så vil personalet støtte barna i prosessen med danning. • Personalet har et nært samarbeid med de foresatte.
BARNEHAGEN SKAL FREMME LÆRING
MÅL: Barna i Ørarampen barnehage skal oppleve mestringsfølelse
• I barnehagen skal barna oppleve et stimulerende miljø som støtter opp om deres lyst til å leke, utforske, lære og mestre. • Barnehagen skal introdusere nye situasjoner, temaer, fenomener, materiale og redskaper som bidrar til meningsfull samhandling. • Barnas nysgjerrighet, kreativitet og vitebegjær skal anerkjennes, stimuleres og legges til grunn for deres læringsprosesser. • Barna skal få undersøke, oppdage og forstå sammenhenger, utvide perspektiv og få ny innsikt. • Barna skal bruke hele kroppen og alle sanser i sine læringsprosesser. • Barnehagen skal bidra til læringsfellesskap der barna skal få bidra i egen og andres læring.
• Barna skal få aktiviteter tilpasset sin alder og sitt funksjonsnivå • Gjennom varierte opplevelser får barna nye og tilpassede utfordringer • Hos oss skal barna få oppleve lekende og engasjerte voksne • Personalet er gode rollemodeller • Det skal være tid og rom nok for at barna skal kunne tilegne seg læring gjennom lek • Gjennom de ulike hverdagssituasjonene legger vi til rette for undring og utforskning

BARNEHAGEN SKAL FREMME VENNSKAP OG FELLESKAP

MÅL: Vi skal ha et inkluderende lekemiljø for alle barn slik at barnet har en eller flere venner som det er sammen med i løpet av dagen.

Alle barna skal oppleve at de er betydningsfulle i forhold til fellesskapet

- Sosial kompetanse er en forutsetning for å fungere godt sammen med andre og omfatter ferdigheter, kunnskap og holdninger som utvikles gjennom sosialt samspill.
- I barnehagen skal alle barn kunne erfare å være betydningsfulle for fellesskapet og å være i positivt samspill med barn og voksne.
- Barnehagen skal aktivt legge til rette for utvikling av vennskap og sosialt fellesskap.
- Vi jobber kontinuerlig med tema "vennskap" og hva vil det si "å være en venn". I dette arbeidet er barna det viktigste redskapet
- Vi gir rom for frilek og ser på den frie leken som en meget viktig arena for barnas utvikling av sosial kompetanse.
- Vi øver oss på å ta i mot beskjeder og på konfliktløsning.
- Vi samtaler om ulike begreper knyttet til følelser, relasjoner, det å hjelpe hverandre, dele og samarbeide.
- Vi skal ha fokus på individualitet og styrke barnas selvbylde gjennom å være tilstedeværende, oppmuntrende og lyttende voksne.
- Vi har nulltoleranse for mobbing
- Vi vet at ikke alle barn har like lett for å leke med andre barn. Da vil de gå glipp av alt det gode med lek, og samspill med andre barn som er en del av lek. Da er det viktig med gode voksne som observerer dette, og kan sette i gang tiltak som gir barnet mestring og opplevelse av vennskap og fellesskap.

BARNES MEDVIRKNING

MÅL: Barna i Ørarampen barnehage skal ha medvirkning i sin egen hverdag, og skal våge å si ifra om hva de ønsker

- Barna skal ha rett til medvirkning tilpasset barnas alder og forutsetninger.
- Barn i barnehagen har rett til å gi uttrykk for sitt syn på barnehagens daglige virksomhet.
- Barn skal jevnlig få mulighet til aktiv deltakelse i planlegging og vurdering av barnehagens virksomhet.

Våre tiltak for å oppnå dette i år:

- Vi er bevisste på vår rolle som aktivt lyttende voksne.
- Det fysiske miljøet i barnehagen er lagt til rette for barn. Materiell og hjelpemidler er tilpasset barnas høyde slik at barna selv kan ha ansvar i sin hverdag og at de kan velge aktiviteter.
- Materiellet på avdelingene skal skiftes ut etter barnas interesser.
- Vi tar tak i barnas initiativ, ståsted og interesser for å jobbe med prosjekter.
- Vi tar barna med i beslutningsprosesser som dreier seg om hva dem skal fylle dagen sin med.
- Vi bruker ulike former for dokumentasjon som verktøy for å evaluere og vurdere barns medvirkning.
- Vi har gode rutiner, og barna kjenner til dagsrytmen.
- Alle ansatte kjenner barna
- Alle barna skal ha mulighet til å være seg selv, og samtidig lære seg å ta vare på alle i et fellesskap. Barna skal lære seg at hvert enkelt individ er like viktig og verdifull for fellesskapet.

SAMARBEID MED BARNAS HJEM

- Barnehagen skal i samarbeid og forståelse med hjemmet ivareta barnas behov for omsorg og lek, og fremme læring og dannelse som grunnlag for allsidig utvikling.
- For å sikre samarbeidet med barnas hjem, skal hver barnehage ha et foreldreråd og et samarbeidsutvalg.

I lov om barnehager § 4. Foreldreråd og samarbeidsutvalg, er oppnevning og praktisering av foreldreråd og samarbeidsutvalg hjemlet.

Foreldreråd og samarbeidsutvalg skal sikre samarbeidet mellom barnas hjem og barnehagen. Hvordan foreldreråd og samarbeidsutvalg oppnevnes og praktiseres, er forskjellig fra barnehage til barnehage. Foreldrerådet består av alle foreldrene og det velges vanligvis to eller flere representanter fra hver avdeling som danner Foreldrenes arbeidsutvalg (FAU). Noen foreldreråd og samarbeidsutvalg avholder hyppige møter, andre utvalg legger seg på et minimum. Innholdsmessig varierer det også en del mellom barnehagene.

Det er viktig å merke seg at barnehageeier skal sørge for at saker av viktighet skal forelegges foreldrerådet og samarbeidsutvalget. (§ 4, siste avsnitt i Lov om barnehager) Foreldrerådet; i følge loven skal foreldrerådet fremme foreldrenes fellesinteresser og bidra til at samarbeidet mellom barnehagen og foreldregruppen skaper et godt barnehagemiljø. Er det i forskrift etter § 15 satt maksimalgrense for foreldrebetaling, kan bare foreldrerådet samtykke i foreldrebetaling ut over dette.

Hentet fra Foreldreutvalgets nettside: <http://www.fubhg.no>

Våre tiltak for å oppnå dette i år:

- Foreldrerådet velger to representanter og en vara, som skal sitte i samarbeidsutvalget (SU) i begynnelsen av barnehageåret. En av representantene er på valg, dvs. man sitter minimum to år.
- Samarbeidsutvalget er blant annet med på å godkjenne årsplan.
- SU skal på sitt første møte hvert barnehageår drøfte barnehagens ideelle grunnlag (jmf. Departementets merknad til Barnehageloven)
- På barnehageårets første foreldremøte skal det være rom for å drøfte barnehagens verdigrunnlag.
- Foreldrerådet vil i forkant av utarbeidelse av ny Årsplan få mulighet til å komme med innspill og ønsker.
- Tips til foreldrerådet: utarbeid vedtekter for arbeidet i FAU: hvem er medlemmene, deres mandat, hvordan blir medlemmene valgt, hva kan være FAU's oppgaver, antall møter gjennom et barnehageår, om taushetsplikt og om vedtektsendringer. Lag en møteplan for barnehageåret, avklar hvem som har ansvar for hva i forbindelse med evt. arrangement.
- Vi forsøker alltid å ta en prat med foreldre når barna blir levert og hentet.
- To faste foreldresamtaler i året – en på vår og en på høst, med mulighet for fler om ønskelig.
- Vi kjører felles faste arrangementer for foreldre og barn hvert år. Eksempelvis Luciafeiring, påskefest og sommerfest – sommerfesten er et arrangement i regi av foreldrene.
- Mye kommunikasjon skjer også via Kid-plan og hjemmeside. Dersom foreldre har spørsmål rundt dette, kan de ta det opp med pedagogisk leder.

FYSISK MILJØ SOM FREMMER ALLE BARNES UTVIKLING	
Barnehagen skal gi barn muligheter for lek, livsutfoldelse og meningsfylte opplevelser og aktiviteter.	
Våre tiltak for å oppnå dette i år: - Ved å bruke naturen i nærområde og legge til rette for mangfoldige naturopplevelser og bruke naturen som arena for lek, undring, utforskning og læring. - Barna skal hjelpes til å bli mest mulig selvhjulpne ut i fra sin alder og modenhet. - Vi skal ivareta og oppmuntre barn i forhold til deres iboende trang til å lære og deres nysgjerrighet, ved å undres sammen med dem, legge til rette og sette av tid. - Vi har innredet rommene slik at de i størst mulig grad er tilrettelagt for at barna selv skal kunne finne frem og sette i gang med lek/aktiviteter. - Vi deltar aktivt i barns lek ute og inne. - Vi er mye ute, og på tur for å søke nye opplevelser som gir mening og for å ivareta og skape tur glede. - Vi bruker gymsalen for at barna skal kunne boltre seg inne også med ball lek, hinderløype mm. for å legge til rette for mangfoldige aktiviteter og lek.	
INKLUDERENDE FELLESSKAP MED Plass TIL DET ENKELTE BARN	
- Barnehagen skal møte barna med tillit og respekt, og anerkjenne barndommens egenverdi. - Barnehagen skal fremme demokrati og likestilling og motarbeide alle former for diskriminering. - Barnehagen skal ta hensyn til barnas alder, funksjonsnivå, kjønn, sosiale, etniske og kulturelle bakgrunn, herunder samiske barns språk og kultur.	
Våre tiltak for å oppnå dette i år: - Vi observerer barna slik at vi sikrer at alles individualitet blir ivaretatt gjennom de ansattes kjennskap til hvert enkelt barn. - På de to største avdelingene deler vi ofte barna inn i mindre grupper basert på alder og modenhet, og har ulike planer og aktiviteter i gruppene sammen med en voksen. - Vi jobber med store og små prosjekter som viser mangfoldet ved oss, og samtaler med barna om fenomener knyttet til individualitet og relasjoner.	
OVERGANGER	
- Når barnet begynner i barnehagen - Overganger innad i barnehagen - Overgang mellom barnehage og skole	
- Barnehagen skal i samarbeid med foreldre legge til rette for at barnet kan få en trygg og god start i barnehagen. - Barnehagen skal tilpasse rutiner og organisere tid og rom slik at barnet får tid til å bli kjent, etablere relasjoner og knytte seg til personalet og til andre barn. - Når barnet begynner i barnehagen, skal personalet sørge for tett oppfølging den første tiden slik at barnet kan oppleve tilhørighet og trygghet til å leke, utforske og lære.	

Våre tiltak for å oppnå dette i år:

Når barnet begynner i barnehagen:

- Før barnet begynner i barnehagen sender vi ut litt informasjon om barnehagen sammen med et velkommenskriv. Her står det dato for oppstart på tilvenning, og forslag på tidspunkt
- Barnet blir tildelt en kontaktperson i tilvenningstiden. Dette skaper trygghet og forutsigbarhet for både barnet og de foresatte. Denne skal bidra til å sikre at informasjonen mellom barnehage og hjem er god i tilvenningstiden, og at det skapes gode rutiner videre fremover for kommunikasjon og samarbeid.
- Vi har en nær dialog med barnets hjem, og tilpasser tilvenningen individuelt etter det enkelte barns behov.

Overgang innad i barnehagen:

I vår barnehage har vi i år delt inn barna i tre avdelinger: 0-2, 2-3 og 4-6 år. For å sikre gode overganger innad:

- I det daglige har avdelingene et nært samarbeid. Ved fravær, i pauser, i utetiden, på møtedager etc. hjelper avdelingene hverandre. Barna skal bli kjent med og trygge på alle de voksne på de ulike avdelingene.
- Vi har en del felles aktiviteter og turer
- Vi har førskolegruppe en gang i uken.
- Det utarbeides egne planer til det pedagogiske innholdet i førskolegruppa
- I samarbeid med barnas hjem fyller vi ut et overgangsskjema fra barnehage til skole.

PLANLEGGING, DOKUMENTASJON OG VURDERING

- Barnehagens pedagogiske virksomhet skal planlegges, dokumenteres og vurderes.
- Barnehagen skal tilrettelegges for medvirkning fra barn, foreldre, ansatte og eier.
- Barnegruppens og det enkelte barns trivsel og utvikling skal observeres og vurderes fortløpende.

Våre tiltak for å oppnå dette i år:

- Vi observerer og vurderer barnegruppas og det enkelte barns trivsel og utvikling fortløpende.
- Kvaliteten vurderes kontinuerlig både på avdelingsmøter, ped. ledermøter, personalmøter og planleggingsdager. Dette for å legge til rette for en positiv utvikling hos den enkelte og for at alle i barnehagen skal ha det bra.
- Vi legger inn månedsplaner, halvårsplaner og evaluering av måneden som har vært i Kidplan.
- Vi legger ut dokumentasjon i form av tekst og bilder i Kidplan.
- På høstens foreldremøte ønskes det innspill fra foreldre i forhold til tanker, ideer og ønsker vedrørende planer for det kommende barnehageåret.
- På foreldremøtet på vår/sommer åpner vi for dialog og innspill på det kommende årets Årsplan, satsingsområder med mer. Foreldre oppfordres også i forkant av møtet om å sende skriftlige innspill pr. mail.
- Før sommermånedene henges det opp lister på hver avdeling med ønske om at foreldre skal komme med innspill/forslag om aktiviteter til sommerukene.
- Hver vår skal vi ha en brukerundersøkelse hvor foreldre kan komme med sine meninger, tanker og ideer. Her ønsker vi også å få frem foreldrenes vurdering og evaluering av vår barnehage.
- Personalet vurderer sitt arbeide gjennom bla vurderingsskjemaer, gruppearbeid og møter.

- Samtaler: Barna tas med i planlegging og evaluering blant annet gjennom samtaler før og etter aktiviteter – i samlingsstund og i mindre grupper.
- Fotodokumentasjon: sammen med barna ser vi på og samtaler om aktiviteter vi har gjort.
- I forkant av enkelte aktiviteter og prosjekter henter vi inspirasjon fra bilder og bøker i forkant. Her kan barna, med utgangspunktet i sin alder og ståsted, være med på å planlegge, hente inspirasjon og gjøre utvelgelse av en del metoder/farger/redskap mm
- Møter: avdelingsmøter ukentlig, Ped. ledermøter hver 14.dag og personalmøter en gang i måneden. I disse møtene står planlegging, dokumentasjon og vurderinger i fokus.
- Daglig leder deltar en gang i måneden på styrerforum i regi av Narvik kommune, og i nettverksmøter et par ganger i halvåret. Dette for å planlegge, få informasjon og samarbeide med andre barnehager i kommunen, samt sikre at vi er oppdatert på ulike saker vedrørende barnehager/barn i førskolealder (lovverk, kurs, tilbud, endringer mm).

DATO	Innhold
25.september	Planleggingsdag - stengt
Uke 38	Brannvernuke (gjennomfører brannøvelse i uke 39)
7.-9.oktober	Høstferie i grunnskolen (barnehagen er åpen, men vi ønsker beskjed innen 5.okt dersom noen har fri)
12.oktober	Foreldremøte (Utgår på grunn av Covid-19, gult nivå)
23.oktober	FN-dagen 24.oktober (Vi markerer dagen den 23.oktober)
6.november	Høstfest med ansiktsmaling
12.november	«Bli med» dansen i uteområdet
24.november	Fotografering
7.desember	Frist for å si ifra om hvilke barn som skal ha fri/kommer i jula
11.desember (13.des)	Luciafeiring – førskolebarna går Lucia tog i uteområdet
18.desember	Nissefest
24-26.desember	Julaften, 1.juledag og 2.juledag
1.januar	1.nyttårsdag
4.januar	Planleggingsdag - stengt
5.januar	Planleggingsdag - stengt
5.februar	Samefolkets dag den 6.februar
26.februar	Solfest m/grilling
5 - 14.mars	VU
5.mars	Karneval
12.mars	Rallar og Svarta Bjørn-fest
15.mars	Foreldre må si ifra om hvile barns som skal ha fri/kommer i påsken
25.mars	Påskefest på uteområdet med foreldre
31.mars	Barnehagen er stengt onsdag før skjærtorsdag

1-5.april	Påske
19. – 23.april	Friluftts uke
23.april	Frist for å si fra om barnets sommerferie
1.mai	Offentlig høytidsdag
12.mai	17.maifeiring i barnehagen
13.mai	Kristi himmelfartsdag
14.mai	Planleggingsdag – stengt
17.mai	Nasjonaldagen
24.mai	2.Pinsedag (stengt)
8.juni	Foreldremøte og dugnad, oppmøte kl.17.00
16.juni	Sommerfest
	<i>1-en planleggingsdag som ikke er fastsatt, det vil bli gitt beskjed i god tid før den skal avvikle</i>

SAMARBEIDSPARTNERE

PPT – Pedagogisk psykologisk tjeneste:

- En veiledningstjeneste overfor foreldre, barnehager og skoler. Dersom det underveis oppstår usikkerhet rundt et enkeltbarns utvikling og behov vil pedagogiskleder eller daglig leder be om en samtale med foresatte får å sammen drøfte om PPT skal kontaktes. Barnehagen kan ikke drøfte enkelt barn med PPT uten foreldrenes samtykke. Vår kontaktperson på PPT er Gørill Skarsfjord Nordstrøm.

Spesialpedagogisk team:

- Barnehagen og enkelt barns foresatte samarbeider med kommunens spesialpedagogiske team i de tilfeller det er behov for å sette inn ekstra tiltak i form av spesialpedagogisk hjelp. Dette skjer alltid i samråd og samarbeid med barnets hjem.

Barnevernet:

Skal ivareta barnets sikkerhet. Samarbeidet med barnevernet foregår i hovedsak i tre plan.

- Når en barnehageplass er blitt til et forebyggende barnevernstiltak for et barn
- Når barnehagen blir kontaktet av barnevernet i det de gjør en nærmere undersøkelse av et forhold som barn lever i.
- Når barnehagen kontakter barnevernet for at de skal undersøke nærmere forhold som barnet lever i. Barnehagepersonalet er underlagt, og har signert under en "Opplysningsplikt". Barnehagepersonalet har plikt til å kontakte barnevernet dersom de har mistanke om at barn lever under forhold som kan skade barnet fysisk eller psykisk.

Helsesøster:

- Barnehagen kan rådføre seg med helsesøster dersom det oppstår usikkerhet vedrørende alminnelig hygiene og helsetilstand blant barna.

Skolen (overgang fra barnehage til skole):

- I samarbeid med barnets foresatte fylles det ut et overgangsskjema som sendes over til skolen barnet skal begynne på.

PBL (Private barnehagers landsforbund): er en landsomfattende interesse- og arbeidsgiverorganisasjon for private barnehager.

PBLs barneforsikringer

- En ulykkesforsikring for barna som gjelder hele døgnet – også utenom barnehagetiden og uansett hvor i verden barna måtte befinne seg. Forsikringen er levert av Gjensidige
- Forsikringen dekker behandlingsutgifter etter skade eller ulykke, samt kan gi erstatning ved varig medisinsk invaliditet og ved dødsfall.

De leverer også følgende tjenester til oss:

- Regnskap og faktureringssystem, oppfølging av foreldrebetalingene.
- Mentor et HMS-system - oppfyller alle myndighetenes krav
- Kid-plan og hjemmeside- ivaretar personvernet: Trygg deling av bilder, planer, brev og dokumenter.

PBL-bedriftshelsetjeneste

Hålogaland revisjon Foretar revisjon av vårt regnskap for oss.

OM ÅRSPLAN

Årsplan med progresjonsplan skal utarbeides på grunnlag av barnehageloven, kommunale styringsdokumenter, brukerundersøkelsen og evalueringen av forrige årsplan.

Styringsdokumenter:

- Lov om barnehage
- Rammeplan for barnehagens innhold og oppgaver
- Barnehagens vedtekter

HVORDAN HAR VI JOBBET MED ÅRSPLAN OG REVIDERT DEN

- Personalet har i vår fått god tid til gjennomgang og frist til å komme med innspill
- Alle foreldre har gjennom vår årlige brukerundersøkelse fått mulighet til å komme med innspill på Årsplan
- Foreldrerådet har blitt forespurt og påmint på foreldremøte vår 2020 om å komme med innspill.
- Alle medlemmer i SU har blitt oppfordret til å komme med innspill til Årsplan for 2020/2021
- Alle medlemmer i SU har fått tilsendt utkast av revidert Årsplan for gjennomgang og evt. samtykke

Faglig ansvarlig for årsplanen ved daglig leder: Eva Vassdal Sørensen/Monika G. Amundsen

Årsplanen ble fastsatt i barnehagens samarbeidsutvalg den

Revidert: 20.10.2020

PROGRESJONSPLAN FOR DE SYV FAGOMRÅDENE

Progresjonsplanen beskriver hvordan barnehagen arbeider med de syv fagområdene som er beskrevet i rammeplan for barnehagens innhold og oppgaver. Fagområdene vil sjelden opptre isolert. Flere områder vil ofte være representert samtidig i temaopplegg og i forbindelse med hverdagsaktiviteter.

- Barna skal utvikle kunnskaper og ferdigheter gjennom undring, utforsking og skapende aktiviteter.
- Barna skal ta utgangspunkt i barnas engasjement og bidrag i arbeidet med fagområdene.
- Barnehagen skal bruke ulikt materiell og utsyr, teknologi og digitale verktøy, spill, bøker og musikk i arbeidet med fagområdene.

FAGOMRÅDENE (her under korte utdrag fra rammeplan)	FRØET 0-2 år:	KONGLA 2-3 år:	BJØRKA 4-6 år:
KOMMUNIKASJON SPRÅK OG TEKST <i>"Barna skal få utforske og utvikle sin språkforståelse, språkkompetanse og et mangfold av kommunikasjonsformer"</i>	• Bruke konkrete • Billed- og pekebøker er tilgjengelig for barna • Lese for barna i små grupper • Fortelle eventyr for barna flere ganger, la barna få kjenne på konkrete figurer til eventyrene • Sette ord på handlinger, følelser og hendelser sammen med barna • Delta i barnas lek • Lek med lyder • Bruke sanger	• Utvikle barnas begrepsforståelse ved blant annet å bruke korte setninger, øve på å sette ord på ønsker • Bruke rim, regler og sanger • Jobbe i små grupper • Bruke språkmateriell fra språkkrommet • Delta i barnas lek • Fortelle eventyr, dramatisere og bruke "eventyrbokser" med konkrete fra språkkrommet • Samlingsstund hver dag • Daglig hvilestund med høytlesing eller lydbok • Trene på å løse konflikter verbalt med og uten hjelp • Bruker bibliotek i perioder for å stimulere til språk og leseglede	• Utvikle barnas ordforråd og språkforståelse • Lære seg å se sammenheng mellom tekst og uttalt språk • Barna er med på å skape egne tekster og historier • Barna oppfordres til å fortelle historier og formidle ting i en større gruppe • Bruke språkmateriell fra språkkrommet • Barna øver på å kjenne igjen eget og andres navn og enkelte logoer og symboler • Barna øves i å ta i mot kollektive beskjeder • De ansatte deltar i lek på barnas premisser • Trene på å løse konflikter verbalt med og uten hjelp

FAGOMRÅDENE (her under korte utdrag fra rammeplan)	FRØET 0-2 år:	KONGLA 2-3 år:	BJØRKA 4-6 år:
			• Samlingsstund hver dag. Barna øver på å ta ordet, på å lytte og vente på tur • Bruker bibliotek i perioder for å stimulere til språk og leseglede
KROPP BEVEGELSE MAT OG HELSE <i>"Barna skal få mulighet til å sanse, oppleve, leke, lære og skape med kroppen som utgangspunkt"</i>	• Tilrettelegge for fysisk lek, synge og fortelle og samtale med barna slik at de blir kjent med egen kropp • Gi varierte erfaringer i ulike miljøer og til ulike årstider • Gå små turer i nærmiljøet • Gi rikelig med hvile • God tid under måltidene. La barna få et positivt forhold til mat og fokus på at måltidet skal være lystbetont • Øver på gode vaner med håndvask og hygiene • La barna medvirke i av- og påkledning • Hovedregel er at vi er ute hver dag	• Samtale med barna om respekt for egen og andres kropp • Turer, lek og aktivitet i variert terreng året rundt • Øve på god hygiene • Allsidige motoriske leker og aktiviteter • Hvilestund • Medvirkning ved måltider og matlaging • Barna deltar i å dekke på bord og rydde av • Fokus på gode og sunne måltider • Øve på av- og påkledning • Ute hver dag	• Utvikle forståelse for likheter og ulikheter ved egen og andres kropp • Utvikle forståelse for hvordan kosthold innvirker på kropp og helse • Delta i planlegging og tilberedning av måltider • Fokus på gode hygienrutiner • Videreutvikle kroppskontroll – både fin- og grovmotoriske, gjennom varierte og allsidige aktiviteter, både ute og inne, året rundt • Veilede barna i forhold til påkledning, med mål om at de klarer dette selv før skolestart • Ute hver dag

FAGOMRÅDENE (her under korte utdrag fra rammeplan)	FRØET 0-2 år:	KONGLA 2-3 år:	BJØRKA 4-6 år:
KUNST KULTUR OG KREATIVITET <i>"Barna skal støttes i å være aktive og skape egne kunstneriske og kulturelle uttrykk"</i>	- Gjennom ulike formingsaktiviteter, gis barna mulighet for kreativ utfoldelse og til å bli kjent med ulike materialer - Prosessene vektlegges fremfor produkt - Vi tilrettelegger for at barna skal få uttrykke seg gjennom dans, lek og sang	- Gjennom ulike formingsaktiviteter, gis barna mulighet for kreativ utfoldelse både inne og ute - Barna blir kjent med ulike materialer, redskap og teknikker - Prosessene vektlegges fremfor produkt, og det skal være rom for at barna skal få jobbe seg ferdig på med - Vi bruker musikk, dans og drama som uttrykksformer	- Gjennom ulike formingsaktiviteter, gis barna mulighet for kreativ utfoldelse både inne og ute - Barna blir kjent med ulike materialer, redskap og teknikker - Prosessene vektlegges fremfor produkt, og det skal være rom for at barna skal få jobbe seg ferdig med det de holder på med - Vi bruker musikk, dans og drama som uttrykksformer
NATUR MILJØ OG TEKNOLOGI <i>"Barnehaugen skal legges til rette for at barna: ...kan få et mangfold av naturopplevelser og oppleve naturen som en arena for lek og læring" ...kan forbli nysgjerrige på naturvitenskapelige fenomener, oppleve tilhørighet til naturen og gjøre erfaringer med</i>	- Fast utetid hver dag - Gå på småturer i nærmiljøet - Bli vant til å være ute året rundt - Vi lar barna bli kjent med årstidene og elementer ved de ulike årstidene – snø, vann, leire, jord og sand - Vi lar barna bli kjent med naturens dyr og planter. - Vi dokumenterer det vi opplever og samtaler om det - Gleden over å være ute i all slags vær bevisstgjøres av de voksne - På våren planter vi	- Tema om årstidene - Finne ulike ting i naturen - Gå på litt lengre turer - Enkel kildesortering - Turer i nærområdet – fjæra og skogen skal være en naturlig del av vårt utelekeområde - Vi tar vare på naturen – rydder etter oss - Vi tar vare på naturen – rydder etter oss - Vi skal alltid legge tilbake småkryp som vi har undersøkt - Voksne undres og utforsker naturen og ulike elementer i den sammen med barna. Vi skal bidra til at barna får positive turopplevelser og blir glade i naturen - Bruke PC, kamera og evt. Ipad i dokumentasjonsarbeidet av hverdagsaktiviteter	- Vi fordyper oss i ulike temaer innenfor natur, miljø og teknologi - Digitale verktøyer tas i bruk - Henter informasjon via internett - Enkel kildesortering - Rusken/søppelrydding - Vi er på dagsturer og har enkelte utedager - Er mye på tur i nærområdet og ser på fjæra og skogen som en naturlig del av vårt utelekeområde - Vi tar vare på naturen – rydder etter oss, behandler natur og småkryp med respekt. Vi skal alltid legge tilbake småkryp som vi har undersøkt - Voksne undres og utforsker naturen og ulike elementer i den sammen med barna. Vi skal bidra til at barna

FAGOMRÅDENE (her under korte utdrag fra rammeplan)	FRØET 0-2 år:	KONGLA 2-3 år:	BJØRKA 4-6 år:
<i>bruk av teknologi og redskaper.</i>		• Klatter i trær, leke og utforske naturen året rundt • På våren planter vi, og har fokus på at det vi planter må tas vare på	får positive turopplevelser og blir glade i naturen • Bruke PC, kamera og evt. Ipad
ANTALL ROM OG FORM <i>"...stimulere barnas undring, nysgjerrighet og motivasjon for problemløsning."</i>	• Enkel sortering • Begynnende forståelse for størrelser og mengder • Synlig matematikk i form av ordbilder og tallbilder • "Titt-titt-borte" • Vi ser på ulike former og størrelser • Telling i hverdagen (barn i gruppen, tær, fingre, biler osv.) • Ta i bruk matematikken i hverdagen og samtale om den. For eksempel under måltider og på tur • Lærer å sortere antall, form og farge blant annet ved å bruke klosser, "putt-i-bokser" • Vi tar i bruk ulike eventyr hvor tall har en sentral rolle.	• Leke med tall og mengde • Telle lek • Konstruksjonslek og byggekloss lek • Utvikle forståelse for størrelse og mengde • Ser på ulikheter og likheter • Leke med tall, form, størrelse og enkle matematiske begreper • Vi ser på matematikk i hverdagen for eksempel når vi er på tur; teller kongler, steiner mm. og vi finner ulike geometriske former • Telling i hverdagen (barn i gruppen, tær, fingre, biler osv.) • Spille spill med fokus på tall • Dekke bord, telle antall barn, kopper, fat • Sammenligne høyde, størrelse og form	• Utvikle forståelse for tall-, mengde og størrelse. • Telleregler • Trene på rytme og takt • Konstruksjonslek • Leke med tall, form, størrelse og enkle matematiske begreper • Vi ser på matematikk i hverdagen for eksempel når vi er på tur; teller kongler, steiner mm, vi finner ulike geometriske former • Når vi er på butikken ser vi på priser, beregner antall varer til antall barn osv. • Leke med rytmeinstrument • Delta i matlaging og baking • Være med å lage handleliste og handle inn mat til avdeling • Dekke bordet "uten hjelp" av voksne • Spille ulike spill med fokus på innlæring av tall • Bygge med lego og byggeklosser

FAGOMRÅDENE (her under korte utdrag fra rammeplan)	FRØET 0-2 år:	KONGLA 2-3 år:	BJØRKA 4-6 år:
ETIKK RELIGION OG FILOSOFI <i>"...la barna få kjennskap til fortellinger, tradisjoner, verdier og høytider i ulike religioner og livssyn og erfaringer med at kulturelle uttrykk har egenverdi."</i> <i>"...samtale og undre seg over eksistensielle, estetiske og filosofiske spørsmål..."</i>	• Alle barna skal møtes med respekt for den de er • Lære og oppleve at likheter og ulikheter er verdifullt og en berikelse • Markere kristne høytider: jul og påske • Bevissthet til hvordan vi opptrer mot hverandre • Vi snakker om hva som er rett og galt i ulike situasjoner • Vi deler og viser respekt for hverandre, gjennom at andre kan få være før "meg" • Etikk i praksis er å øve på å trøste hverandre, dele og vente på tur • Juleforberedelser • Påsketradisjoner	• Alle barna skal bli møt med respekt for den de er • Alle skal bli tatt på alvor • Tilrettelegge for gode samtaler • Oppleve de voksne som gode forbilder, som viser respekt, rettferdighet og solidaritet i barnehagens hverdag • Etikk i praksis er å øve på å trøste hverandre, dele og vente på tur • Vi formidler innholdet i påskens og julens budskap som en del av vår kulturarv. Vi deltar på skolegudstjenesten i gymnsalen eller barnehagegudstjeneste i Fredskapellet før jul • Vi formidler viktige tradisjoner videre når vi har barn på avdelingen som representerer andre lands kultur • Visse åpenhet om ulikheter • Snakke om følelser og hvordan vi er mot hverandre • Vi hjelper barna å håndtere konflikter, og til å vie hverandre empati og trøste hverandre	• Arbeide med holdninger mot hverandre, og til å vise hverandre respekt og anerkjennelse • Alle skal møtes med respekt for den de er, og bli tatt på alvor • Ha kjennskap til jule- og påsketradisjoner • Utvikle sin empati for andre • Oppleve de voksne som gode forbilder, som viser respekt, rettferdighet og solidaritet i barnehagens hverdag • Etikk i praksis er å øve på å trøste hverandre, dele og vente på tur • Vi formidler innholdet i påskens og julens budskap som en del av vår kulturarv. Vi deltar på skolegudstjenesten i gymnsalen • Vi formidler viktige tradisjoner videre når vi har barn på avdelingen som representerer andre lands kultur • Visse åpenhet om ulikheter • Snakke om følelser og hvordan vi er mot hverandre • Lære seg å lytte til hverandre • Vi hjelper barna å håndtere konflikter, og til å vie hverandre empati og trøste hverandre

FAGOMRÅDENE (her under korte utdrag fra rammeplan)	FRØET 0-2 år:	KONGLA 2-3 år:	BJØRKA 4-6 år:
NÆRMILJØ OG SAMFUNN <i>"... bidra til å gjøre barna kjent med eget nærmiljø, samfunnet og verden."</i> <i>"..begynnende kjennskap til menneskerettigheter.."</i>	• Turdager i nærmiljøet • Barna får oppleve at de er verdifulle i gruppen. • Alle barn og foreldre ønskes velkommen når de kommer • Vi blir kjent med andre kulturer gjennom bøker og musikk • Tradisjoner som 17.mai markeres. Vi bruker fargene til flagget i ulike aktiviteter og hører på nasjonalsangen • Vi markerer Samefolkets dag. Vi lager finnbiffgryte og hører på samiskmusikk	• Lengre turer og bli bedre kjent med miljøet rundt barnehagen • Lære seg å ta hensyn til hverandre • Lære seg å samarbeide • Barna lærer at deres meninger blir hørt i avgjørelser de kan være med på • Ta turer til bibliotek, butikk, osv • Vi blir kjent med andre kulturer gjennom bøker og musikk • Tradisjoner som 17.mai markeres. Vi bruker fargene til flagget i ulike aktiviteter og øver på nasjonalsangen • Vi markerer Samefolkets dag. Vi lager finnbiffgryte og hører på samiskmusikk	• Lære seg om demokratiske prinsipper og medbestemmelse • Besøke ulike steder i nærmiljøet • Lære seg om ulike tradisjoner og skikker • Barna lærer at deres meninger blir hørt i avgjørelser de kan være med på • Ta turer til bibliotek, butikk, osv. • Lære om gamle dager i lokalmiljøet VU • Vi blir kjent med andre kulturer gjennom bøker og musikk • 17.mai markeres og vi snakker om hvorfor vi feirer denne dagen. Vi bruker fargene til flagget i ulike aktiviteter og lærer oss nasjonalsangen • Vi markerer Samefolkets dag. Vi lager finnbiffgryte og hører på samiskmusikk